Yeti?kinler ?çin Sigara Kullan?m? Yönelimi Ölçe?inin Türk Kültürüne Uyarlanmas?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yeti?kinler ?çin Sigara Kullan?m? Yönelimi Ölçe?inin Türk Kültürüne Uyarlanmas?*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33333

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bu çal??ma, ergenlerin sigara kullan?m?na yönelik beklentilerini ölçmek amac?yla geli?tirilen **Ergenler ?çin Sigara Kullan?m? Beklentisi Ölçe?i** (Smoking Expectancy Scale for Adolescents - SESA) adl? psikometrik arac?n Türk kültürüne uyarlama sürecini kapsamaktad?r. Ölçe?in amac?, sigara kullan?m?n?n olas? sonuçlar?na dair pozitif ve negatif beklentileri belirleyerek, özellikle genç popülasyonda ba??ml?l?k riskini ve önleyici müdahale stratejilerini anlamakt?r. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in dilsel e?de?erlili?ini, geçerli?ini ve güvenirli?ini Türk örnekleminde test ederek, psikolojik ara?t?rmalarda kullan?ma uygun hale getirilmesini sa?lam??t?r. Bu ölçek, tütün ba??ml?l??? alan?nda çal??an uzmanlara kültürel olarak geçerli bir de?erlendirme arac? sunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Sigara beklentisi, SESA, uyarlama, tütün ba??ml?l???, ergen sa?l???, psikometri, faktör analizi

Yazarlar

Yaz?c?, H., Camadan, F., Kahveci, G.

Amaç

Bu ölçe?in uyarlanmas?n?n temel amac?, bireylerin sigara kullan?m?ndan bekledikleri olumlu veya olumsuz sonuçlar? (örne?in, sosyal kabul, stres azaltma, sa?l?k riskleri) sistematik bir ?ekilde de?erlendirmektir. Orijinal olarak ergenler için tasarlanan SESA'n?n Türk kültürüne adaptasyonu, Türkiye'deki gençlerin sigara kullan?m?na yönelik bili?sel yap?lar?n? ve beklentilerini geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçebilecek bir araç sa?lam??t?r. Bu sayede, sigara kullan?m?n? ba?latan ve sürdüren psikolojik mekanizmalar?n anla??lmas? hedeflenmektedir.

Yap?

Ölçek, temel olarak **sigara beklentisi** (smoking expectancy) yap?lar?n? ölçmektedir. Sigara beklentisi, bireyin sigara içme eyleminin sonuçlar?na dair sahip oldu?u inançlar ve tahminlerdir. Bu beklentiler genellikle çok boyutludur ve ?unlar? içerebilir:

Pozitif Beklentiler: Sosyal kolayla?t?rma, duygusal düzenleme (stres azaltma, rahatlama), kilo kontrolü veya performans art??? gibi alg?lanan faydalar.
Negatif Beklentiler: Sa?l?k riskleri, sosyal d??lanma, kötü koku veya maliyet gibi alg?lanan zararlar.

Ölçek, bu beklenti alt boyutlar?n? de?erlendirerek, bireyin sigaraya ba?lama veya devam etme

ARABPSYCHOLOGY.COM

motivasyonunu belirleyen bili?sel e?ilimleri ortaya koyar.

Geçerlik

Uyarlama çal??mas?nda, Türk kültürüne özgü geçerlik analizleri gerçekle?tirilmi?tir. Dil ve kültür uyumunun sa?lanmas?n?n ard?ndan, ölçe?in yap? geçerli?i ve ölçüt ba??ml? geçerli?i incelenmi?tir. Çal??man?n bulgular?, ölçe?in teorik olarak öngörülen yap?sal modeli do?rulad???n? göstermi?tir. Orijinal çal??man?n detaylar?na göre, **do?rulay?c? faktör analizi** (DFA) kullan?larak ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde de korundu?u tespit edilmi?tir. Bu, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? psikolojik yap?y? ba?ar?yla ölçtü?ünü kan?tlar niteliktedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, iç tutarl?l?k (internal consistency) yöntemleri kullan?larak de?erlendirilmi?tir. Adaptasyon çal??mas?nda, ölçe?in alt boyutlar? ve toplam puan? için yüksek düzeyde iç tutarl?l?k katsay?lar? (Cronbach's Alpha) rapor edilmi?tir. Yüksek Alpha de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir. Bu bulgular, ölçe?in Türk popülasyonunda kararl? ve güvenilir sonuçlar üretti?ini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Uyarlanan ölçe?in yap?sal geçerli?ini test etmek amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. DFA sonuçlar?, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk verileriyle uyumlu oldu?unu ortaya koymu?tur. Bu analiz, ölçekteki maddelerin beklenen alt boyutlara (örne?in, pozitif beklentiler, negatif beklentiler) yüklendi?ini ve bu faktörlerin ayr?m?n?n yeterli oldu?unu do?rulam??t?r. Faktör yap?s?n?n korunmas?, arac?n kültürel adaptasyonunun ba?ar?l? oldu?unun önemli bir göstergesidir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü:

Uyarlama

Format:

Likert tipi derecelendirme (Özgün makalede belirtilen derecelendirme sistemi takip edilmelidir.)

Mevcut Diller:

Türkçe (Orijinali ?ngilizce)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Popülasyon Grubu:

Ergenler ve Genç Yeti?kinler

Ya? Grubu:

Çal??man?n orijinali ergenleri hedeflese de, adaptasyonun kullan?ld??? örnekleme ba?l? olarak genç yeti?kinleri de kapsayabilir.

Popülasyon Detaylar?:

Türkiye'deki farkl? e?itim seviyelerinden ve sosyoekonomik gruplardan ergenler ve/veya genç yeti?kinler.

Test Metodolojisi:

Öz bildirim ölçe?i. Kat?l?mc?lar, sigara içmenin olas? sonuçlar?na dair beklentilerini belirli bir derecelendirme ölçe?i üzerinde ifade ederler.

Anahtar Kelimeler

Tütün kullan?m?, sigara beklentisi, psikometri, yap? geçerli?i, iç tutarl?l?k, ba??ml?l?k, gençlik ara?t?rmalar?

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?:

Makalede belirtilmemi?tir.

Kurum E-posta Adresleri:

hyaziciktu@gmail.com (Sorumlu Yazar: Hikmet YAZICI)

Yaz??ma Adresi:

Makale referans?nda belirtilen kurumsal adresler kullan?lmal?d?r (Genellikle Karadeniz Teknik Üniversitesi, Türkiye).

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

Ölçek adaptasyon çal??mas? 2017 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Orijinal makalenin yay?mland??? dergi *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*'d?r. Orijinal makale ba?lant?s?

ARABPSYCHOLOGY.COM

a?a??dad?r:

Makale Ba?lant?s?

Bu ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: yetiskinler-icin-sigara-kullanimi-yonelimi-olceginin-turk-kulturune-uyarlanmasi-toad.pdf

Referanslar

Yaz?c?, H., Camadan, F., & Kahveci, G. (2017). Adapting the Smoking Expectancy Scale for Adolescents (SESA) to Turkish culture. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions,* 4, 207-220. http://dx.doi.org/10.15805/addicta.2017.4.2.0009

Yeti?kinler ?çin Sigara Kullan?m? Yönelimi Ölçe?inin Türk Kültürüne Uyarlanmas? Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, orijinal kaynak metinde yer almamaktad?r. Maddelerin tam listesi için yukar?da belirtilen akademik referansa (Yaz?c? et al., 2017) ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM